

Наукові перспективи
Видавнича група

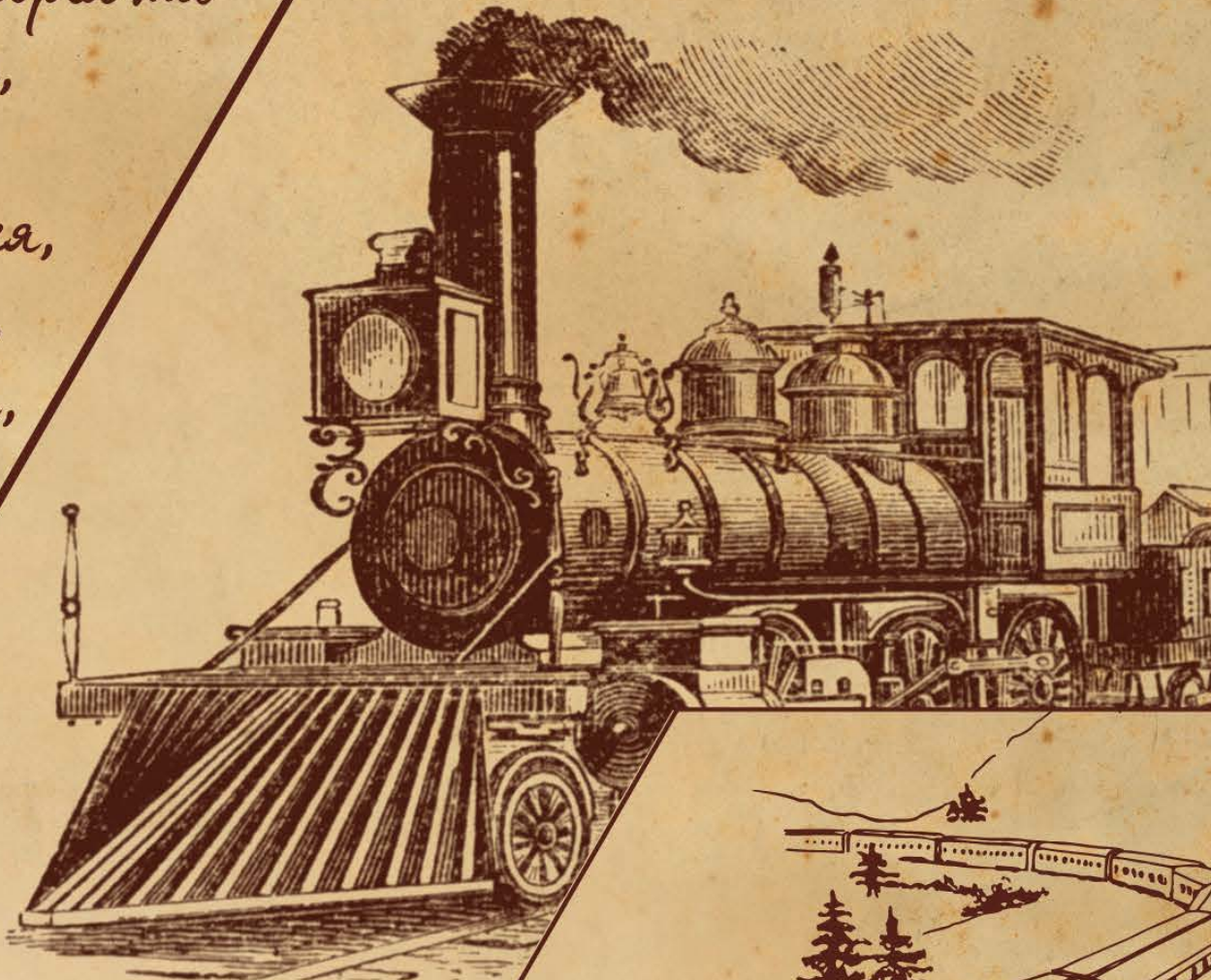

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ У СУЧАСНІЙ
НАУЦІ

№ 3 (3)

2022

*Серія: історія та
археологія,
державне
управління,
економіка,
педагогіка,
техніка,
право*

*Громадська наукова організація «Всеукраїнська асамблея
докторів наук з державного управління»
Громадська організація «Асоціація науковців України»
Науковий парк Національного Авіаційного Університету*

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

«Актуальні питання у сучасній науці»

*(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка»,
Серія «Державне управління», Серія «Техніка»,
Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 3(3) 2022

Київ – 2022

*Public Scientific Organization «Ukrainian Assembly of
Doctors of Sciences in Public Administration»
Public Organization «Association of Scientists of Ukraine»
Scientific Park of the National Aviation University*

within the work of the Publishing Group "Scientific Perspectives"

«Current issues in modern science»

*("Pedagogy" Series, "Law" Series, Economy Series,
"Public Administration" Series, "Technology" Series,
"History and Archeology" Series)*

Issue № 3(3) 2022

Kyiv – 2022

«Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»)»: журнал. 2022. № 3(3) 2022. С. 459.

Свідоцтво про державну реєстрацію Серія Серія КВ № 25116-15056Р.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022 № 894 журналу присвоєні категорії "Б" із права (спеціальність - 081 Право), економіки (спеціальність - 051 Економіка), педагогіки (спеціальність - 014 Середня освіта) та державного управління (спеціальність - 281 Публічне управління та адміністрування).

Рекомендовано до друку Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 11.11.2022, № 3/11-22).

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), Міждержавної асоціації інженерів консультантів, громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання».

Журнал публікує оригінальні дослідницькі та оглядові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів державного управління, права, економіки, історії, педагогіки, техніки для їх інтеграції у європейський, світовий науковий простір. Цільова аудиторія: науковці, працівники вищих навчальних закладів та наукових інституцій, здобувачі вищої освіти, а, також фахівці тематики журналу.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Coperticus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Головний редактор: Дачій Олександр Іванович — доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

- Балабаса (Дорошенко) Катерина Вікторівна — кандидат технічних наук, доцент кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Бельська Тетяна Валентинівна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри менеджменту Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості (Київ, Україна)
- Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна)
- Гбур Зоряна Володимирівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шурика (Київ, Україна)
- Дегтяр Олег Андрійович — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна)
- Закієв Іслам Муса-Оглан - старший науковий співробітник кафедри підтримання льотної придатності авіаційної техніки Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Іванченко Євгенія Вікторівна — кандидат технічних наук, доцент, професор кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Ігнатюк Сергій Ромуальдович - доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Ільїна Анастасія Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- Ісайкіна Олена Дмитрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства Національного авіаційного університету, член Спілки краєзнавців України (Київ, Україна)
- Кардаш Оксана Любомирівна — кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматизації, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)

- Карускевич Михайло Віталійович - доктор технічних наук, професор, професор кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Катеринчук Іван Степанович - доктор технічних наук, професор кафедри телекомунікаційних та інформаційних систем Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
- Кінзерявий Василь Миколайович — кандидат технічних наук, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Коваленко Валентин Васильович - доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник сектору авторського права та суміжних прав лабораторії авторського права та інформаційних технологій Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України (Київ, Україна)
- Ковтун Владислав Юрійович — кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Комнатний Сергій Олександрович - докторант кафедри філософії права та юридичної логіки Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Корченко Анна Олександрівна — доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Корченко Олександр Григорович — доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Котельницький Назар Анатолійович - кандидат історичних наук, доцент кафедри права Чернігівського інституту інформації, бізнесу та права Міжнародного науково - технічного університету імені академіка Юрія Бугая, член - кореспондент Центру українських досліджень Інституту Європи РАН (Чернігів, Україна)
- Кошетар Уляна Петрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Кошова Світлана Петрівна — кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління охорони здоров'я Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна)
- Кравчук Володимир Миколайович — доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Куриш Наталія Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, заступник директора з науково-навчальної роботи, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Чернівці, Україна)
- Марушева Олександра Анатоліївна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (Київ, Україна)
- Маслак Тетяна Петрівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Матяш Ольга Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
- Михайленко Любова Федорівна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- Михальчук Роман Юрійович - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)
- Мізюк Вікторія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- Мірошніченко Валентина Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
- Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
- Ніколас Микола Іллєч - доктор історичних наук, професор кафедри історії на методику її навчання Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Одеса, Україна)
- Новак-Каляєва Лариса Миколаївна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Львів, Україна)
- Огієнко Альона Володимирівна - доктор економічних наук, доцент кафедри організації авіаційних робіт та послуг Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Оніщенко Наталія Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, академік НАПрН України, завідувач відділу теорії держави і права Інституту держави і права ім. В.М.Корецького НАН України (Київ, Україна)
- Орлова Наталія Сергіївна — доктор наук з державного управління, професор кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (Харків, Україна)
- Павлов Костянтин Володимирович — доктор економічних наук, професор, професор кафедри аналітичної економіки та природокористування Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (Київ, Україна)
- Павлова Олена Миколаївна - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Палічук Юрій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри медицини катастроф та військової медицини Буковинського державного медичного університету (Чернівці, Україна)

- Присяжнюк Олексій Миколайович - кандидат історичних наук, доцент кафедри всевітньої історії та методології науки ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- Робак Ігор Юрійович - доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри суспільних наук Харківського національного медичного університету (Харків, Україна)
- Руденко Юлія Анатоліївна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики дошкільної освіти ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського (Одеса, Україна)
- Сапожников Станіслав Володимирович - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та психології Університету імені Альфреда Нобеля (Дніпро, Україна)
- Сидоренко Вікторія Миколаївна —асистент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Сирник Ярослав - доцент кафедри етнології та культурної антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)
- Січкаренко Галина Геннадіївна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри документознавства та інформаційної діяльності Державного університету телекомунікацій (Київ, Україна)
- Сопілко Ірина Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Заслужений юрист України, декан юридичного факультету Національного Авіаційного Університету (Київ, Україна)
- Терещенко Юрій Матвійович — доктор технічних наук, професор, лауреат Державної премії в області науки і техніки України, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Титко Анна Василівна — кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Толочко Світлана Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії позашкільної освіти Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна)
- Федоренко Владислав Леонідович — доктор юридичних наук, професор, DrHb - доктор хабілітований наук правничих (Польська академія наук), Заслужений юрист України, директор Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України (Київ, Україна)
- Хитровська Юлія Валентинівна - доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Київ, Україна)
- Хохлачова Юлія Євгеніївна — кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Чумак Оксана Володимирівна - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)
- Шандра Наталія Андріївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
- Шеремет Інеса Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медикобіологічних та валеологічних основ охорони життя і здоров'я Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (Київ, Україна)
- Шологон Лілія Іванівна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ, Україна)
- Якимчук Олег Феодосійович - керівник групи білінгу Відділу бізнес-систем Департаменту інформаційних технологій ПРАТ «Рівнеобленерго» (Рівне, Україна)
- Якушенко Олександр Сергійович — кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Державне управління»

Васькович І.М. <i>ТЕОРІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ В ПУБЛІЧНОМУ СЕКТОРІ</i>	12
Гоцул І.Є. <i>НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ</i>	23
Краско І.А. <i>АНАЛІЗ СТАНУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ НА РИНКУ ПРАЦІ ТА ВПЛИВУ НА ЇХ ЯКІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ, ЯКІ НАДАЮТЬ ПОСЛУГИ З ПОСЕРЕДНИЦТВА У ПРАЦЕВЛАШТУВАННІ</i>	34
Лукашевський Ю.О. <i>НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ УЧАСТІ МЕШКАНЦІВ У МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ</i>	51
Майстренко К.М. <i>ОСОБЛИВОСТІ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ</i>	62
Марущак В.П. <i>ТЕОРІЯ СТРАТЕГІЙ ДЕЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ</i>	72
Олійник Н.В. <i>ЗАСТОСУВАННЯ ГЕНДЕРНО ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ТА АНАЛІЗ ЙОГО ВПЛИВУ НА ЛІДЕРСЬКІ КОМПЕТЕНЦІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ</i>	85

Прокопенко Т.П. 99
*ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ НЕГАТИВНИХ ТЕНДЕНЦІЙ
ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ*

Прокопчук І.І. 113
*ПОЛІТИЧНИЙ КОНФОРМІЗМ В УМОВАХ ДЕМОКРАТІЇ:
ПЕРЕДБАЧЕННЯ АЛЕКСІСА ДЕ ТОКВІЛЯ*

СЕРІЯ «Економіка»

Вареник І.В., Пригара І.О. 125
*ОПТИМІЗАЦІЯ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО РАХІВНИЦТВА В
УКРАЇНІ*

Гейко Л.М., Лабунська О.Б. 133
*НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ ПІВДЕННИХ ОБЛАСТЕЙ УКРАЇНИ ТА
ЇХ РОЛЬ У ПОВОСННОМУ ВІДРОДЖЕННІ РЕГІОНІВ*

Дугієнко Н.О., Малиновська Є.Ю. 147
СУЧАСНИЙ СТАН РИНКУ ЗЕМЛІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Кватернюк А.О. 156
*ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ*

СЕРІЯ «Право»

Будь О.А. 162
*ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОЦЕДУР
В ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ*

Булукув О.Ю. 172
ТАКТИЧНИЙ РИЗИК ПРИ ПРИЙНЯТТІ ТАКТИЧНИХ РІШЕНЬ

Глобенко Г.І., Степанюк Д.Р. 184
*СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКОК КРИМІНАЛІСТИЧНОГО
ДНК-АНАЛІЗУ*

Задихайло Д.Д., Блинова Д.В., Лепілова В.В. <i>СУСПІЛЬНІ ВІДНОСИНИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ВПЛИВОМ</i> <i>КРИПТОВАЛЮТНОГО МАЙНІНГУ НА ДОВКІЛЛЯ (ЕКОЛОГО-</i> <i>ПРАВОВИЙ АСПЕКТ)</i>	199
Зіноватна І.В., Зіноватний В.В. <i>ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ В ІТ-СФЕРІ</i>	212
Іванюра І.С., Шевченко Д.В., Зінченко А.В. <i>«ДЕФЦИТ ДЕМОКРАТІЇ» У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ:</i> <i>ЧИННИКИ ВИНИКНЕННЯ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ</i>	226
Кочеванова Ж.І. <i>ЕВОЛЮЦІЯ РОЗВИТКУ ВІДНОСИН УКРАЇНИ ТА</i> <i>ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ</i>	238
Ратушна Б.П. <i>ПРАВО НА СУДОВИЙ ЗАХИСТ ТА ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЯ</i> <i>СУБ'ЄКТАМИ АГРОБІЗНЕСУ В УКРАЇНІ</i>	252
Шевченко Т.В. <i>ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ</i> <i>ПОЛІЦЕЙСЬКОГО В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ</i>	264

СЕРІЯ «Педагогіка»

Бурчак С.О., Бурчак Л.В. <i>ОЦІНЮВАННЯ РІВНІВ РОЗВИТКУ ТВОРЧОСТІ МАЙБУТНІХ</i> <i>ПЕДАГОГІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ</i>	274
Варнавська І.В. <i>УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ</i> <i>ПЕДАГОГА</i>	286
Винничук Р.О. <i>ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ В</i> <i>ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ</i>	296

УДК 338.242

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2022-3\(3\)-156-161](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2022-3(3)-156-161)

Кватернюк Анна Олександрівна аспірантка кафедри аграрного менеджменту та маркетингу факультету менеджменту та права, Вінницький національний аграрний університет, вул. Сонячна, 3, м. Вінниця, 21000, тел.: (093) 941-12-65, <https://orcid.org/0000-0002-9491-4107>

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. В статті розглянуто формування інноваційного потенціалу сільськогосподарських підприємств України. Визначено сутність інноваційного сільськогосподарських підприємств України в контексті інноваційного розвитку. Розглянуто фактори зовнішнього та внутрішнього середовища, які здійснюють вплив на формування інноваційного потенціалу сільськогосподарських підприємств. Охарактеризовано *складові інноваційного потенціалу: ринок, техніко-технологічна складова, працівники, взаємодія, ерудованість, дослідження, інформаційно-довідкова складова.* Розглянуто види інноваційного потенціалу: базовий потенціал, збитковий потенціал, пересічний потенціал З'ясовано, що інноваційний клімат можна розглядати як фактор зовнішнього середовища, що впливає на інноваційний потенціал підприємства: можливості для виробництва нових або поліпшених видів продукції або послуг, можливості для зміни соціальних відносин на підприємстві (кадрові інновації), можливості для розробки нових методів управління (управлінські інновації), можливості для створення нових механізмів просування продукції на ринок (ринкові інновації), можливості придбання ноу-хау, патентів, законодавча база, низька ставка рефінансування, пільгове оподаткування, взаємодія влади й бізнесу, практика комерціалізації технологій. Доведено, що формування інноваційного потенціалу та забезпечення ефективного його використання є завданням, від виконання якого залежать результати інноваційного розвитку окремого суб'єкта господарювання та економічних систем вищого організаційного рівня.

Ключові слова: інноваційний потенціал, сільськогосподарське підприємство, рослинницька галузь, інноваційний розвиток.

Kvaterniuk Anna Oleksandrivna Postgraduate student of the Department of Agrarian Management and Marketing, Faculty of Management and Law, Vinnytsia National Agrarian University, Sonyachna St., 3, Vinnytsia, 21000, tel.: (093) 941-12-65, <https://orcid.org/0000-0002-9491-4107>

FORMATION OF THE INNOVATION POTENTIAL OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

Abstract. The article examines the formation of innovative potential of agricultural enterprises of Ukraine. The definition of innovative potential is considered. The clarified goal is to study the essence of the innovative potential of agricultural enterprises of Ukraine in the context of innovative development, to determine indicators, factors of the external and internal environment that influence its formation. It was determined that the components of innovative potential are divided into: market, employees, technical and technological component, interaction, erudition, research, information reference component. Four categories of innovation potential were considered: basic potential, loss-making potential, average potential. It was found that the innovation climate can be considered as all factors of the external environment that affect the innovation potential of the enterprise: opportunities for the production of new or improved types of products or services, opportunities for change social relations at the enterprise (personnel innovations), opportunities to develop new management methods (management innovations), opportunities to create new mechanisms for promoting products to the market (market innovations), opportunities to acquire know-how, patents, legal framework, low refinancing rate, preferential taxation, the interaction of government and business, the practice of technology commercialization. The formation of innovative potential and ensuring its effective use is a task on which the results of innovative development of both individual economic entities and economic systems of a higher organizational level depend.

Keywords: innovative potential, agricultural enterprise, crop industry, innovative development.

Постановка проблеми. На сучасному етапі важливою умовою досягнення сільськогосподарськими підприємствами поставлених цілей є здійснення ними господарської діяльності з повним використанням потенційних можливостей та впровадження інновацій. Успішна діяльність кожного сільськогосподарського підприємства визначається інноваційним потенціалом підприємства та ефективністю його використання. Здатність сільськогосподарського підприємства максимально використовувати свій інноваційний потенціал у значній мірі обумовлює його життєдіяльність. Інноваційний потенціал підприємства формує основу для виробництва продукції певного обсягу і асортименту, ефективного здійснення цим підприємством інвестиційної та фінансової діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вітчизняними та зарубіжними науковцями глибоко опрацьовані теоретичні та практичні засади розвитку

інноваційного потенціалу сільськогосподарських підприємств в Україні. Фундаментальні основи формування інноваційного потенціалу сільськогосподарських підприємств розкрито у працях В.М. Гейця, М.П. Войнаренка, Є.С. Галушка, В.Н. Гуніна С.М. Ілляшенка, Н.С. Краснокутської, М.О. Кравченко, А.А. Кутейнікова, Н.І. Лапіна, та ін. Водночас, віддаючи належне науковим напрацюванням вчених у дослідженні цієї проблематики, потрібно відзначити, що досі деякі питання потребують подальших наукових досліджень та пошуку шляхів їх вирішення.

Мета статті полягає в визначенні сутності інноваційного потенціалу сільськогосподарських підприємств України в контексті інноваційного розвитку та факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, які здійснюють вплив на його формування.

Виклад основного матеріал. Формування інноваційного потенціалу та забезпечення ефективного його використання є завданням, від виконання якого залежать результати інноваційного розвитку як окремого суб'єкта господарювання, так і економічних систем вищого організаційного рівня.

Під інноваційним потенціалом найчастіше розуміють сукупність усіх наявних матеріальних і нематеріальних активів підприємства, що використовуються в процесі здійснення інноваційної діяльності [1].

Більшість визначень інноваційного потенціалу є тавтологічними, такими, що не розкривають сутності та структури інноваційного потенціалу, зокрема:

- готовність підприємства здійснювати або відтворювати інновації [2];
- сукупність науково-технологічних, фінансово-економічних, виробничих, соціальних та культурно-освітніх можливостей країни (галузі, регіону, підприємства тощо), необхідних для забезпечення інноваційного розвитку економіки [3];

- наявність ресурсів у поєднанні з умовами, які забезпечують сукупну можливість підприємства генерувати нові знання та впроваджувати інновації [4];

- сукупність ресурсів, які безпосередньо беруть участь в інноваційному процесі, перебувають у взаємозв'язку, і факторів, що створюють необхідні умови для ефективного використання цих ресурсів з метою досягнення відповідних орієнтирів інноваційної діяльності і підвищення конкурентоспроможності підприємства в цілому [5].

Науковці виділяють чотири види інноваційного потенціалу:

- базовий потенціал – забезпечує можливість реалізації інноваційної діяльності, досягнення цілей, створення економічних цінностей та одержання прибутків від діяльності. Базовий потенціал пов'язаний із конкурентними перевагами підприємства.

- прихований потенціал – активи, що не мають конкретної переваги на сучасному етапі, але можуть набути ознак базових;

– збитковий потенціал – виявляється у споживанні ресурсів без прибутку від діяльності;

– пересічний потенціал – активи, що забезпечують використання інших складників потенціалу (ефективна система збуту, система управління фінансами) [6].

Виділяють базові складові для здійснення інноваційної діяльності, які є сукупністю елементів, необхідних для вирішення конкретних виробничих завдань та відображають готовність підприємства для їх рішення (табл. 1) [7]:

Табл.1

Складові інноваційного потенціалу

Складові інноваційного потенціалу	
Ринок	характеризує відповідність можливостей підприємства зовнішнім ринковим потребам інновацій, які формуються ринковим середовищем
Техніко-технологічна складова	показує здатність, гнучкість та оперативність реагування виробничих потужностей підприємства потребам ринку
Працівники	визначається чисельністю персоналу, його розподілом за фаховою підготовкою, підрозділами на рівні, що відповідає сучасному розвитку науки та техніки
Взаємодія	визначає можливості приведення у відповідність різноспрямованих інтересів суб'єктів інноваційного процесу (рівень надійності взаємодії з суб'єктами інноваційного процесу)
Ерудованість	визначає можливості до створення та прийняття ідей, задумів, інновацій і доведення їх до рівня нових технологій, конструкцій, організаційних та управлінських рішень
Дослідження	характеризує наявність запасу результатів науково-дослідних робіт достатнього для утворення нових знань, можливість проведення досліджень з метою перевірки ідей інновацій та оцінки застосування інновацій у процесі виробництва нової продукції
Інформаційно-довідкова складова	є показником інформаційного забезпечення підприємства, ступеня повноти і точності інформації, необхідної для прийняття ефективних інноваційних рішень

Складено за даними [7].

На рівень інноваційного потенціалу впливають не лише наявні та перспективні ресурси, можливості та здатності, а й вплив середовища господарювання. Вплив середовища господарювання на інноваційний потенціал розглядають в розрізі ендогенних та екзогенних факторів.

Розкриття інноваційного потенціалу наштовхується на подолання зовнішніх бар'єрів, які можна охарактеризувати як інноваційний клімат.

Інноваційний клімат можна розглядати як фактор зовнішнього середовища, що впливає на інноваційний потенціал підприємства, а саме [8]:

- можливості для виробництва нових або поліпшених видів продукції або послуг;
- можливості для зміни соціальних відносин на підприємстві (кадрові інновації);
- можливості для розробки нових методів управління (управлінські інновації);
- можливості для створення нових механізмів просування продукції на ринок (ринкові інновації);
- можливості придбання ноу-хау, патентів;
- законодавча база, низька ставка рефінансування, пільгове оподаткування;
- взаємодія влади й бізнесу;
- практика комерціалізації технологій тощо.

Щодо впливу на інноваційний потенціал підприємства внутрішніх факторів, слід зазначити, що процеси управління інноваційною діяльністю значно залежать від інноваційної культури певної організації.

Для успішного управління інноваційним потенціалом сільськогосподарського підприємства необхідно аналізувати зміни інноваційного клімату, а також систематично працювати над формуванням та вдосконаленням власної інноваційної культури.

Висновки. Формування інноваційного потенціалу сільськогосподарських підприємств в Україні має першочергове значення, оскільки сприяє забезпеченню модернізації та підвищенню конкурентоспроможності економіки держави. Водночас варто зазначити, що перспективи формування інноваційного потенціалу пов'язані з складовими інноваційного процесу: *ринком, техніко-технологічною складовою, працівниками, взаємодією, ерудованістю, дослідженнями, інформаційно-довідковою складовою.*

Література:

1. Гриньов А.В. Оцінка інноваційного потенціалу підприємства. *Проблеми науки.* 2003. № 12. С. 12-17.
2. Гринько Т.В. Щодо інноваційного потенціалу як складової інноваційної активності підприємств. *Економіст.* 2010. № 2. С. 15-16.
3. Про інноваційну діяльність : Закон України від 4.07.2002 р. № 40-IV. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
4. Глушенкова А.А. Структура інноваційного потенціалу підприємств сфери телекомунікацій та інформатизації. *Економіка. Менеджмент. Бізнес.* 2016. № 4 (18). С. 100-106.
5. Захарченко В.І., Корсікова Н.М., Меркулов М.М. Інноваційний менеджмент : теорія і практика в умовах трансформації економіки : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 448 с

6. Фарат О.В., Русин-Гриник Р.Р. Формування структури інноваційного потенціалу підприємства та особливості управління його розвитком. URL : <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/18782/1/57-273-278.pdf>.

7. Сиротинська Н.М. Сутність інноваційного потенціалу промислових підприємств. *Економічний простір*. 2011. № 55. С. 255-260.

8. Богацька Н.М., Обущак Ю.О. Інноваційний потенціал підприємства та фактори впливу на нього. URL : http://www.rusnauka.com/29_DWS_2011/Economics/10_94479.doc.htm.

References:

1. Hrynov A.V. (2003). Otsinka innovatsiinoho potentsialu pidpryiemstva [Evaluation of the innovative potential of the enterprise]. *Problemy nauky – Problems of science*, 12, 12-17 [in Ukrainian].

2. Hrynko T.V. (2010). Shchodo innovatsiinoho potentsialu yak skladovoi innovatsiinoi aktyvnosti pidpryiemstv [Regarding innovative potential as a component of innovative activity of enterprises]. *Ekonomist – Economist*, 2, 15-16 [in Ukrainian].

3. Pro innovatsiinu diialnist : Zakon Ukrainy [On the innovative activity : The Law of Ukraine]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15> [in Ukrainian].

4. Hlushenkova A.A. (2016). Struktura innovatsiinoho potentsialu pidpryiemstv sfery telekomunikatsii ta informatyzatsii [The structure of innovative potential of enterprises in the field of telecommunications and informatization]. *Ekonomika. Menedzhment. Biznes – Economy. Management. Business*, 4 (18), 100-106 [in Ukrainian].

5. Zakharchenko V.I. (2012). Innovatsiinyi menedzhment: teoriia i praktyka v umovakh transformatsii ekonomiky: navch. Posib [Innovative management: theory and practice in the conditions of economic transformation]. *Tsentr uchbovoi literatury – Center of educational literature*, 448 [in Ukrainian].

6. Farat O.V., Rusyn-Hrynyk R.R. (2010). Formuvannia struktury innovatsiinoho potentsialu pidpryiemstva ta osoblyvosti upravlinnia yoho rozvytkom [The formation of the structure of the innovative potential of the enterprise and the peculiarities of managing its development]. *Lvivskiy natsionalnyi politekhnichnyi universytet – Lviv National Polytechnic University*. <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/18782/1/57-273-278.pdf> [in Ukrainian].

7. Syrotynska N.M. (2011). Sutnist innovatsiinoho potentsialu promyslovykh pidpryiemstv [The essence of the innovative potential of industrial enterprises]. *Ekonomichniy prostir – Economic space*, 55, 255-260 [in Ukrainian].

8. Bohatska N.M., Obushchak Y.O. Innovatsiinyi potentsial pidpryiemstva ta faktory vplyvu na noho [Innovative potential of the enterprise and factors affecting it]. *Vinnytskyi torhovelno-ekonomichnyi instytut Kyivskoho natsionalnoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu – Vinnytsia Institute of Trade and Economics of Kyiv National University of Trade and Economics*. Retrieved from: http://www.rusnauka.com/29_DWS_2011/Economics/10_94479.doc.htm [in Ukrainian].